

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Nőt László ügyvéd (7100 Szekszárd, Bezerédj u.2.) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) perújított felperesnek Az Eszenyiné Dr. Őszi Mária ügyvéd (1144 Budapest 14 Mogyoródi u. 4. II. em. 11.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) perújító alperes ellen vállalkozói díj megfizetése iránt indított, újított perében a Tolna Megyei Bíróság 17.G.17-05-000013/39. számú ítélete ellen az alperes 41. sorszámú fellebbezése, valamint a felperes 5.sorszám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és a Tolna Megyei Bíróság 2.G.17-01-000038/3. bírósági meghagyását 13.797.089,- (tizenhárommillió-hétszázkilencvenhétezer-nyolcszázkilenc) forint és ennek elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatai tekintetében tartja fenn hatályában, ezt meghaladóan tekinti a bírósági meghagyást - az ott meghatározott perköltség és illetékfizetésre is kiterjedően - hatályon kívül helyezettnek, és a keresetet elutasítottnak.

Mellőzi az alperes elsőfokú perköltség-fizetésre kötelezését, és megállapítja, hogy az elsőfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Kötelezi a felperest 104.310,- (egyszáznégyszer-háromszáztíz), az alperest 914.000,- (kilencszáztizennégyszer) forint le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére az Állami Adóhatóság külön felhívására.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 300.000,- (háromszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

A Tolna Megyei Bíróság 2001. május 18. napján kelt, 2001. június 19. napján jogerőre emelkedett 2.G.17-01-000038/3. számú bírósági meghagyásával kötelezte az alperest arra, hogy fizessen meg a felperesnek 27.589.913,- Ft-ot és ennek 2000. október 30. napjától 2000. december 31. napjáig évi 12, 2001. január 1. napjától a kifizetés napjától a kifizetés napjáig pedig évi 11%-os mértékű kamatát, valamint 540.000,- Ft perköltséget, és 750.000,- Ft le nem rótt eljárási illetéket.

A bírósági meghagyás ellen az alperes terjesztett elő perújítási kérelmet, e perújítási kérelem folytán elrendelt érdemi tárgyalás eredményeként hozta meg az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét, melyben a fenti számú bírósági meghagyást 13.986.194,- Ft tőke és ennek a bírósági meghagyás szerinti kamatai, valamint 171.210,- Ft perköltség erejéig hatályában fenntartotta, ezt meghaladóan a bírósági meghagyást hatályon kívül helyezte és a keresetet elutasította.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az alperes és a felperesi jogelőd (L. Rt) a Ptk. 389. §, illetve 402.§-a szerinti építési szerződést kötött egymással, mely alapján a felperesi jogelőd az alperes tulajdonában álló, a m.-i 1638/49. helyrajzi számú ingatlanon nyilvántartott 3394. négyzetméter területű (volt laktanya) ingatlanon saját beruházásában az eredetileg lapos tetős épületre manzárdfedél készítésével, tetőtér beépítéssel, 78 lakást befogadó társasház létrehozásához acél tetőtartó és tetőszerkezeti acélszerkezetek gyártását, helyszíni szerelését, a megrendelő alperes pedig e szerkezetek átvételét és a vállalkozói díj megfizetését vállalta. Megállapította azt is az elsőfokú bíróság, hogy a felek közti vállalkozói díj meghatározásának alapja a 2000. július 12-én kelt árajánlat volt, a felperesi jogelődnek az árajánlatban meghatározott munkanemeket az ott írt mennyiségben és minőségben kellett elkészítenie, az ott meghatározott és részletezett díj ellenében.

A felperesi jogelőd által ténylegesen elvégzett - részben beépített, részben legyártott, be nem épített, de az alperes által átvett - munkára jutó vállalkozói díj összegét - a szakértők véleménye alapján, a helyszíni szerelés költségével együtt - 15.133.111,- Ft-ban határozta meg. Megállapította, hogy a felperesi jogelőd a 192 folyóméter hosszű gerenda gyártását és beépítését pótmunkaként végezte el, amelyért külön díjazásra jogosult, mégpedig a szerződés szerinti egységárak figyelembevételével, azonban a bejáratú ajtók feletti áthidalókra, valamint a 17 mm-es köracél tekintetében - miután ennek vállalkozói díjában a felek nem állapodtak meg - a helyben szokásos díjazáson túli térítésre a felperes nem tarthat igényt. Az acél áthidalókat ezért 150,- Ft/kp, illetve 180,- Ft/kp, a 17 mm-es köracél pedig 120,- Ft/kp egységaron számolta el. A 4400 mm-es 4 darab acél áthidaló súlyát 827,2 kp-ban határozta meg és ekként számolta el (ítélet 4. oldal 8 tétel). A felperes részére járó vállalkozói díjat csökkentette az elsőfokú bíróság 1.102.270,- Ft-tal arra

figyelemmel, hogy ezt az összeget, mint engedményezett követelést az alperes az engedményes I. Kft részére megfizette.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezést, a felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő.

Az alperes pontosított fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, és azt kérte, hogy a másodfokú bíróság a Tolna Megyei Bíróság perújított bírósági meghagyását 3.237.807,- Ft erejéig tartsa fenn hatályában, ezt meghaladóan helyezze hatályon kívül és a keresetet utasítsa el. Fellebbezésében az elsőfokú eljárásban előadottakkal egyezően elsősorban arra hivatkozott, hogy a 2000. július 12. napján kelt árajánlat nem lehet része a perbeli vállalkozási szerződésnek, így nem lehet a felperes által elvégzett munka elszámolásának alapja sem, azaz nem a felperesi árajánlatban meghatározott egységáron, hanem úgynevezett helyben szokásos árakon kell a felperesi teljesítést elszámolni. Vitatta, hogy az alperes az engedélyezési tervtől eltérően fa tetőszerkezetet kívánt volna megvalósítani, állította, hogy az alperes szándéka mindvégig acél tetőszerkezet építésére irányult, és a felperes volt az, aki a terv módosítása nélkül, más kivitelezési megoldás és anyagfelhasználást választott, saját döntése alapján. Továbbra is vitatta a felperesi teljesítés mennyiségét, és azt, hogy az alperesnek a felperes által legyártott, de be nem épített anyagokért is vállalkozói díjat kellene fizetnie. Álláspontja szerint a felperes a be nem épített, legyártott anyagok alperes részére történő átadását a megismételt eljárásban sem tudta hitelt érdemlően igazolni. Hivatkozott arra, hogy a be nem épített anyagok sorsáról nem tud, azok őrzése érdekében nem állt, és kötelessége nem volt, mert a vállalkozási szerződés kikötése szerint a számla kiegyenlítéséig azok a felperes tulajdonában maradtak. Vitatta azt, hogy a felperestől pótmunkát rendelt volna meg, illetve, hogy a szerződés szerinti módon, külön írásban történt volna a pótmunka megrendelése.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperes fellebbezésével összefüggésben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását, és az alperes további 1.574.412,- Ft + ÁFA megfizetésére kötelezését, azaz a jogerős bírósági meghagyás ekkénti hatályban történő fenntartását kérte. Az elsőfokú bíróság ítéleti elszámolásából vitatta a hosszköti-gerenda súlyának meghatározását, és azt 32,8 kg/folyóméter (4. oldal 2. tétel) mennyiségben kérte elszámolni. Nem értett egyet az elsőfokú bíróság elszámolásával 17 mm-es köracél tekintetében (9. tétel), a 4 db. 4400 mm-es acél áthidalót (8 tétel) darabonként 211,5 kg, összesen 846 kg mennyiségben és 380,-Ft/kg egységáron, és a 8 db. 2900 mm-es acél áthidalót pedig 760,96 kg súllyal és 380,- Ft /kg áron kérte elszámolni. E körben arra hivatkozott, hogy a pótmunkaként megrendelt acél áthidalókra is a szerződés mellékletét képező árajánlatban rögzített egységárat kell alkalmazni.

Az alperes a felperes csatlakozó fellebbezésével összefüggésben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés is és a csatlakozó fellebbezés is kisebb részben alapos, nagyobb részben alaptalan.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállást helyesen, a bizonyítékoknak a Pp. 206.§ (1) bekezdése szerint okszerű mérlegelésével állapította meg. A másodfokú bíróság a fellebbezésekre tekintettel egészíti ki az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását - az elsőfokú eljárás iratai alapján - az alábbiakkal:

Az árajánlat elkészítésekor a felperesi jogelőd rendelkezésére álló engedélyezési terv fából készült tetőszerkezetet tartalmazott, az alperes azonban a felperes acéltető-szerkezet készítésére adott árajánlatát elfogadta, a megrendelést a felperesnek az árajánlat szerint adta meg és kötött e tárgyban az elsőfokú ítélet szerint részletezett vállalkozási szerződést. A kivitelezés során módosult a műszaki tartalom akként, hogy az acél tetőszerkezet helyett mégis a fa tetőszerkezetet kívánta az alperes elkészíttetni. Az alperesi igény megváltozása után rögzítették a felek álláspontjaikat a 2000. szeptember 29-i közös nyilatkozatban akként, hogy a kivitelezés során eszközölt tervmódosítások miatt a megrendelt 64 darab féltartó helyett 52 darabra van szükség. Az alperes úgy nyilatkozott, hogy a szerződésben megrendelt termékeket a felperes szállítsa le és azt kifizeti, mert a féltartók legyártása megtörtént. Ezen felül megállapodtak abban is, hogy bármely anyag, ami megrendelésre került szóban vagy írásban, azt a szállítólevélen rögzített és átvett mennyiségek alapján kell elszámolni, mégpedig úgy, hogy az irányadó árak a költségvetésben megjelölt fajlagos egységarak legyenek.

Árajánlatában a felperes a tetőszerkezethez 6 darab szélrács-készlet elkészítésére tett ajánlatot, melyet elkészített és amelyet a felperes az alperesnek át is adott, Ez elegendő lett volna a tetőszerkezethez, az árajánlatban köracél nem szerepelt, a 6 darab szélrács-készlet mellett 2500 folyóméter 17 mm-es köracél gyártása és leszállítása indokolatlan volt.

Pontosítja a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását annyiban, hogy a 4 darab 4400 mm-es acél áthidaló súlya - az igazságügyi szakértő tárgyaláson módosított nyilatkozata szerint - 846 kg (34. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldal).

Az így kiegészített és pontosított tényállásra figyelemmel is helyes az elsőfokú bíróság jogi álláspontja a felperesi jogelőd és az alperes közt létrejött vállalkozási szerződés tárgya és tartalma, valamint a vállalkozói díj meghatározása tekintetében is. Egyetért a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy a vállalkozási szerződés műszaki tartalma a július 12-i árajánlatok tartalmával azonos volt. E tényt egyébként - az elsőfokú bíróság által helyesen értékelt bizonyítékokon kívül - önmagában az is alátámasztja, hogy a két külön árajánlatban meghatározott és rögzített ajánlott ár teljes mértékben egyezik a vállalkozási szerződésben átalánydíjként meghatározott vállalkozói díjjal, egyéb árajánlat pedig, amelyre az írásbeli szerződés esetlegesen utalhatott volna, az eljárás során ismertté nem vált. Minden jogi alapot nélkülöz tehát az az alperesi álláspont, hogy a felperesi

teljesítést ne a szerződésben meghatározott egységarak, hanem egy úgynevezett „helyben szokásos” ár alkalmazásával kellene meghatározni. A fentieket nem befolyásolja a kiegészített tényállásnak az a megállapítása, mely szerint a perbeli tetőt az engedélyezési terv is faszerkezetű tetőként rendelte megépíttetni, ez a tény ugyanis önmagában a cégszerűen aláírt vállalkozási szerződés valóságát nem kérdőjelezi meg, egyebekben pedig a perbeli elszámolás tekintetében jelentősége nincs.

A felek közti elszámolás körében van jelentősége a 2000. szeptember 29-i, úgynevezett közös nyilatkozatnak, amely a feleknek a Ptk. 198.§ (1) bekezdése szerinti szerződése, és melyet a feleknek a Ptk.277.§ (1) bekezdése értelmében teljesíteniük kell. E megállapodás a felek közti jogviszonyban azért bír nagy jelentőséggel, mert e megállapodás folytán szükségtelen annak vizsgálata, hogy a felperes által legyártott és az alperes által igazoltan átvett mennyiségű termék közül mi és milyen mennyiségben került beépítésre, a megállapodás szerint ugyanis az alperes valamennyi legyártott és átvett áru vállalkozói díjának megtérítését vállalta. Ugyancsak e megállapodásra tekintettel nincs annak sem jelentősége, hogy a pótmunka megrendelése az alperes részéről a vállalkozási szerződésben meghatározott alakiságoknak megfelelően történt-e meg, hiszen e megállapodásban az alperes minden, akár írásban akár szóban megrendelt munka díjának megtérítését vállalta, mégpedig a vállalkozási szerződés mellékletét képező költségvetésben rögzített egységaron, mely költségvetés valójában nem más, mint a felperesi árajánlat. A fent leírtak következménye a perbeli elszámolás tekintetében az, hogy a felperes valamennyi, az alperes által megrendelt, leszállított és az alperes által igazoltan átvett termék vállalkozói díjának megtérítésére igényt tarthat, mégpedig a vállalkozási szerződés mellékletét képező árajánlatban rögzített fajlagos egységaron.

A fentieknek a részletes elszámolás tekintetében az alábbiak szerint van jelentősége:

Az alperesi fellebbezéssel támadott elszámolási tételek közül a másodfokú bíróság kizárólag a 17 mm-es köracél tekintetében találta megállapíthatónak azt - a kiegészített tényállásban rögzítettek szerint -, hogy ezt az alperes pótmunkaként nem rendelte meg, e pótmunka megrendelése a per irataiból nem állapítható meg. Miután azonban a felperes ezt legyártotta, az alperes pedig átvette, a felperes díjazásra a megbízás nélküli ügyvitel szabályai szerint tarthatna igényt, mint ahogy ezt a Legfelsőbb Bíróság a XXXII. PED b) pontjában is kifejtette. A Ptk. 486.§ (2) bekezdése értelmében, ha a megbízás nélküli ügyvivő beavatkozása helyénvaló volt, őt a megbízott jogai illetik meg, függetlenül attól, hogy a beavatkozása sikerrel járt-e. A (3) bekezdés értelmében, ha a beavatkozás nem volt helyénvaló, a megbízás nélküli ügyvivő díjazást nem követelhet, költségeinek megtérítését csak a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelheti, és felelős mind azért a kárért, amely a beavatkozása nélkül nem következhetett volna be. A perbeli köracél legyártása és leszállítása az igazságügyi szakértői vélemény alapján kiegészített tényállás szerint szükségtelen volt, az a perbeli építkezésre felhasználásra nem

kerülhetett, következésképpen a felperes jogi helyzetét a Ptk. 486.§ (3) bekezdése alapján kell megítélni. E körben viszont megállapítható az, hogy miután az alperes a kétségtelenül átvett köracélt nem használta fel, nem építette be, ezzel a Ptk. 361.§-a értelmében jogalap nélkül nem gazdagodott, ezért a felperes a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint sem tarthat igényt e körben költségei megtérítésére. A felperes igényelheti a leszállított, alperes által fel nem használt köracél kiadását, ilyen igényt azonban a perben nem terjesztett elő. Ennyiben volt tehát alapos - 534.240,- Ft + ÁFA erejéig - az alperesi fellebbezés, ezt meghaladóan - a fentebb már részletesen kifejtettek szerint - alaptalan.

Nem osztja a másodfokú bíróság az alperesi fellebbezésnek azt az álláspontját sem, hogy miután a szerződés szerint a felperes a legyártott termékek tulajdonjogát a számla kifizetésig fenntartotta, ez az alperest az általa átvett, elkészült termékekkel kapcsolatos felelősség alól kimentené, azaz hivatkozhatna arra, hogy bár átvette, azok nála nincsenek, sorsukról nem tud. A felperes a legyártott és be nem épített termékek leszállításával a szerződést teljesítette, különös tekintettel a már több ízben kiemelt és hivatkozott 2000. szeptember 29-i közös nyilatkozatra. A teljesítésnek a Ptk. 279.§ (2) bekezdése szerinti jogkövetkezménye az, hogy a kárveszély a másik szerződő félre száll át, következésképpen az alperes a szerződés szerint részére leszállított és átvett áruk megsemmisülésének, elveszésének veszélyét viseli.

A felperes csatlakozó fellebbezése a fentiekből következően a köracél tekintetében alaptalan volt, az egyéb fellebbezési támadások tekintetében pedig az alábbiak szerint alapos:

Mint ahogy a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésével összefüggésben kifejtette, a pótmunkaként megrendelt és leszállított - akár beépített, akár be nem épített - termékek vállalkozói díjának kiszámításakor a szerződés mellékletét képező árajánlatban foglalt egységárakat kell alkalmazni, ezért a 8 darab 2900 mm-es acél áthidaló, 4 darab 4400 mm-es acél áthidaló fajlagos egységárát a másodfokú bíróság 380,-Ft/kg + ÁFA összegben határozta meg, a 4 darab 440 mm-es acél áthidaló súlyát pedig a szakértő módosított véleményére figyelemmel 846 kg-ban határozta meg, és azt e szerint számolta el a felperes javára. Ily módon a 4 darab 846 kg. súlyú áthidaló felszámítható vállalkozói díj 401.850,- Ft, a 8 darab 2900 mm-es acéláthidalóért felszámítható vállalkozói díj pedig 317.376,- Ft ÁFÁ-val együtt. A fenti elszámolás eredményeként módosult az elsőfokú bíróság által meghatározott marasztalási összeg 13.797.089,- Ft-ra.

A hosszköti gerenda súlyával, valamint a 8 darab 2900 mm-es áthidaló súlyával kapcsolatos fellebbezési támadást a másodfokú bíróság nem osztja, e körben az elsőfokú bírósággal egyetért, az igazságügyi szakértői véleményben meghatározott értékek elszámolása helyes.

Helyesen járt el az elsőfokú bíróság a vállalkozói díjból engedményezett, és az engedményes részére kifizetett összeg elszámolása tekintetében is, e körben

egyébként az alperes számszakilag meghatározott, konkrét fellebbezési kérelmet nem is terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása a pernyertesség és pervesztesség arányait igen csekély mértékben módosította, a másodfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes és az alperes pernyertessége aránya közel egyező, melynek következménye az, hogy a peres felek az elsőfokú eljárásban felmerült valamennyi - a hatályon kívül helyező végzésekben megállapított költséget is magában foglaló - felmerült költségeiket az eljárás során maguk viselik, ezért a bírósági meghagyás perköltségre vonatkozó rendelkezését is hatályon kívül helyezte.

A másodfokú eljárásban a pernyertesség, pervesztesség arányainak megállapításánál a fellebbezések pertárgy értékeit kell figyelembe venni, e körben megállapítható, hogy az alperesi fellebbezés pertárgy értéke több, mint 10.000.000,- Ft volt, pernyertessége pedig ehhez képest igen csekély, mintegy 2%-os mértékű, a felperes csatlakozó fellebbezésének pertárgy értéke közel 2.000.000,- Ft volt, mely mintegy háromnegyed részben sikertelen volt. A fenti fellebbezési pertárgyértékek és arányok figyelembevételével a másodfokú eljárásban a Pp. 81.§ (1) bekezdésének alkalmazásával a nagyobb részben eredménytelenül fellebbező alperes köteles a felperes részére perköltséget fizetni, ennek mértékét a másodfokú bíróság a 32/2003. (VIII. 23.) IM rendelet 5.§ (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg, mert e perköltség áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel.

A másodfokú eljárásban felmerült illeték megfizetésére a felek a Pp. 81.§ (1) bekezdésére figyelemmel, az Itv. 74.§ (3) bekezdésére tekintettel a Kmr. 13.§ (2) bekezdése alapján kötelezte a másodfokú bíróság.

Pécs, 2007. szeptember 26.

Dr. Veszeley Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Ildikó s.k. előadó bíró, Dr. Zóka Ferenc s.k. bíró